

SLOVENSKI EMIGRANTI NA ZAČETKU DEVETDESETIH LET – REGIONALNA ANALIZA

Milena Bevc

UVOD

V prispevku bomo na kratko orisali obseg in nekatere značilnosti tistega dela slovenskih emigrantov, ki ga evidentirajo popisi prebivalstva v naši državi. Čeprav je s tem zajet le del Slovencev po svetu (stalni prebivalci Slovenije, ki so na "začasnem" delu v tujini in njihovi družinski člani),¹ za katere se uporablja tudi izraz "zdomci", pa moramo opozoriti, da je nedavno srečanje evropskih strokovnjakov o begu možganov iz vzhodne v zahodno Evropo na Dunaju potrdilo, da so v primerjavi z večino vzhodno- in srednje- evropskih držav tovrstni podatki, s katerimi razpolaga Slovenija, pravo bogastvo o razpršenosti nekega naroda po svetu. Večina nekdanjih socialističnih evropskih držav takšnih podatkov nima.

Opozorili bomo na dva vidika omenjenih evidentiranih slovenskih emigracij (v grafikonih ponekod zaradi tehničnih razlogov uporabljamo krajši izraz "zdomci"), in sicer

A: na t.i. "zalogo" emigrantov ob zadnjih dveh popisih prebivalstva s poudarkom na popisu v letu 1991,

B: na t.i. emigracijski in remigracijski "tok" v obdobju 1981-1991.

Pri obeh vidikih slovenskih zunanjih migracij bomo posebej pregledali še migracije najbolj izobraženih. V prikaz slovenskih zunanjih migracij vključujemo tudi regionalno dimenzijo, saj sta tako obseg kot vrsta drugih značilnosti teh migracij v veliki meri pogojena z značilnostmi območja, od koder ti emigranti izvirajo.²

A: "ZALOGA" S POPISOM PREBIVALSTVA EVIDENTIRANIH EMIGRANTOV

VSI EMIGRANTI

Velikost "zaloge" emigrantov

Slovenija ima na podlagi popisa prebivalstva iz leta 1991 "začasno" v tujini 2,7 % vseh svojih stalnih prebivalcev (52600 oseb), kar predstavlja rahlo zmanjšanje v primerjavi z letom 1981 (glej grafikon 1). "Zaloga" slovenskih emigrantov je, izražena z omenjenim kazalcem, precej nad slovenskim povprečjem v treh regijah: pomurski, podravske in spodnje posavske; najmanjša je v kraški regiji. V obdobju 1981-1991 se je število emigrantov nadpovprečno povečalo v petih regijah, kjer pa je zaloga emigrantov, izražena na omenjeni način, še vedno pod republiškim povprečjem. Gre za tri jugozahodne regije (goriško, kraško in obalno-kraško) in za osrednjeslovensko in koroško regijo. V strukturi s popisom evidentiranih slovenskih emigrantov prevladujejo tisti iz štirih regij: podravske, pomurske, osrednjeslovenske in savinjske.

Struktura emigrantov glede na državo dela oziroma bivanja

Pretežni del evidentiranih slovenskih emigrantov še vedno živi v Nemčiji (a bistveno manj kot leta 1981). Glede na njihov regionalni izvor velja to za emigrante vseh regij z izjemo goriške in obalno-kraške regije. Kar tretjino vseh evidentiranih slovenskih emigrantov v Nemčiji predstavljajo emigranti iz podravske regije, med ostalimi pa jih je največ iz pomurske in savinjske regije.

V ostalih treh državah z največjim deležem evidentiranih slovenskih emigrantov - Avstrija, Švica in Italija - se je v osemdesetih letih njihovo število povečalo, pri tem pa najbolj v Italiji. Slovenski emigranti v Italiji izvirajo predvsem iz goriške in obalno-kraške regije, emigranti v Avstriji, kot drugi za Slovence najpomembnejši emigrantski državi, izvirajo pretežno iz pomurske regije, emigranti v Švici pa pretežno iz podravske in osrednje slovenske regije.

V Kanadi in ZDA kot neevropskih državah z največjim in naraščajočim številom slovenskih emigrantov prevladujejo tisti iz osrednje slovenske in podravske regije.

Struktura emigrantov glede na starost

Povprečna starost evidentiranih slovenskih emigrantov se je v obdobju med zadnjima dvema popisoma prebivalstva povišala od 32 na 36 let (zaposlenih emigrantov pa od 38 na 41 let in njihovih družinskih članov v tujini od 13 na 17 let). Zaposleni emigranti so v povprečju najstarejši iz spodnjeposavske in osrednjeslovenske regije, najmlajši pa iz goriške regije.

V povprečju so slovenski emigranti najmlajši v Veliki Britaniji, najstarejši pa v Argentini, Avstraliji in Kanadi. Od evidentiranih slovenskih emigrantov v Evropi so najstarejši tisti, ki živijo v Franciji in Belgiji.

Struktura emigrantov glede na leta dela oziroma bivanja v tujini

Med evidentiranimi slovenskimi emigranti prevladujejo tisti, ki so v tujini 5 let ali manj, tem pa sledijo tisti, ki so v tujini od 16 do 20 let. Iz tega ne moremo enostavno sklepati na največji emigracijski tok v obdobjih 1986–1991 in 1971–1975, saj opazujemo le emigrante, ki še imajo stalno bivališče v Sloveniji. Del dolgoletnih slovenskih emigrantov namreč verjetno nima več stalnega bivališča v Sloveniji. Povprečna doba bivanja v tujini za evidentirane slovenske emigrante, ki še imajo stalno bivališče v domovini, je 13,9 let, pri tem pa je za delovne emigrante 14,5 let, za njihove družinske člane pa 11 let. V povprečju so najdalje v tujini emigranti iz spodnjeposavske in savinjske regije, najkrajši čas pa emigranti iz goriške in obalno-kraške regije.

Kakovost (izobraženost) emigrantov

Kakovost evidentiranih slovenskih emigrantov, starih 15 let in več, merjena s povprečnim številom let šolanja, se je med zadnjima dvema popisoma prebivalstva povečala bolj kot v

povprečju za vse stalne prebivalce Slovenije, delovnih emigrantov pa bolj kot za zaposlene doma. Nadpovprečno povečanje splošne izobraženosti evidentiranih slovenskih emigrantov v opazovanem obdobju je predvsem posledica zmanjšanja deleža tistih brez zaključene osnovne šole in povečanja deleža tistih z višjo in visoko izobrazbo.

Leta 1991 so bili evidentirani slovenski emigranti, stari 15 let in več, v povprečju bolj izobraženi kot vsi stalni prebivalci Slovenije, prav tako stari 15 let in več. Povprečno število let šolanja je za prve znašalo 9,9, za druge pa 9,2. Delovni emigranti pa so bili v povprečju približno enako izobraženi kot zaposleni doma in bolj kot brezposelni doma (glej grafikon 3).

V povprečju so najbolj izobraženi emigranti iz osrednjeslovenske, obalno-kraške in gorenjske regije, ki imajo tudi najbolj izobraženo celotno stalno prebivalstvo. Tudi v regijah z najmanj izobraženimi emigranti (pomurska in dolenska regija) so le-ti v povprečju bolj izobraženi kot prebivalci doma (glej grafikon 4).

Pregled po državah kaže, da so evidentirani slovenski emigranti v Evropi v povprečju najbolj izobraženi v Veliki Britaniji, najmanj pa v Nemčiji in Avstriji. Med državami z večjim deležem slovenskih emigrantov so le-ti najbolj izobraženi v ZDA, Italiji in Švici.

EMIGRANTI Z VISOKO IZOBRAZBO

Velikost "zaloge" emigrantov

Relativna "zaloga" visokoizobraženih emigrantov, izmerjena z deležem vseh stalnih prebivalcev Slovenije z visoko izobrazbo, ki so "začasno" v tujini, se je v obdobju 1981-1991 povečala od 2,5 % na 3 %. Tako izmerjena zaloga visokoizobraženih emigrantov je najvišja v pomurski in gorenjski regiji, višja kot v povprečju v Sloveniji pa še v obalno-kraški in osrednjeslovenski regiji; najnižja je v dolenski regiji (glej grafikon 2). Absolutno število teh emigrantov se je v obdobju 1981-1991 povečalo v vseh regijah, pri tem pa najbolj v koroški, pomurski in goriški

regiji. Največ evidentiranih slovenskih emigrantov z visoko izobrazbo je iz osrednjeslovenske, podravske in gorenjske regije.

Struktura emigrantov glede na državo dela oziroma bivanja

Za slovenske emigrante z visoko izobrazbo je značilna večja razpršenost po različnih državah, kot to velja za vse emigrante. Prav tako jih je največ v Nemčiji (a bistveno manjši delež kot vseh emigrantov). To velja za vse regije, razen za regiji z največjim deležem emigrantov v Italiji – goriško in obalno-kraško – ter za kraško regijo, ki ima največji delež svojih emigrantov v Švici. V povprečju je v večini držav, kjer delajo/bivajo visokoizobraženi slovenski emigranti, skoraj polovica le-teh iz osrednjeslovenske regije.

Struktura emigrantov glede na starost

Evidentirani slovenski emigranti z visoko izobrazbo so v povprečju nekoliko starejši od ostalih evidentiranih slovenskih emigrantov. Pri tem je potrebno poudariti, da je to predvsem posledica značilnosti emigrantov iz osrednjeslovenske regije. Glede na regijo njihovega stalnega bivališča so v povprečju najmlajši emigranti iz dolenske in koroške regije, glede na države bivanja pa so najmlajši tisti v Luxemburgu, Veliki Britaniji in Belgiji, najstarejši pa v Argentini, Nemčiji in Švici. Od neevropskih držav imajo najmlajše visokoizobražene slovenske emigrante Avstralija z ostalo Oceanijo ter ZDA.

Struktura emigrantov glede na leta dela oziroma bivanja v tujini

Evidentirani slovenski emigranti z visoko izobrazbo so v tujini v povprečju krajši čas kot vsi slovenski emigranti. Povprečno število let dela/bivanja v tujini znaša zanje 9,5 let. V povprečju so najkrajši čas v tujini emigranti iz goriške in zasavske regije, najdalje pa tisti iz kraške in savinjske regije. Kar 60 % vseh slovenskih emigrantov z visoko izobrazbo je po podatkih popisa prebivalstva iz leta 1991 v tujini manj kot 10 let. V tej številki so zajeti poleg tistih, ki so odšli v tujino v osemdesetih letih,

tudi tisti slovenski emigranti, ki so v tujini že dalj časa in so v obdobju 1981–1991 pridobili visoko izobrazbo. Drugo največjo skupino predstavljajo tisti, ki so v tujini od prve polovice sedemdesetih let.

B: EMIGRACIJSKI IN REMIGRACIJSKI TOKOVI V OBDOBJU 1981–1991³

Naši izračuni in ocene kažejo, da je bilo v Sloveniji v obdobju 1981–1991 manj emigracij kot remigracij, na drugi strani pa, da je bilo v obeh tokovih najbolj izobraženih dosti manj kot preostalih migrantov. Ocenjujemo, da je evidentiranega le 4 % emigracijskega in 9 % remigracijskega toka tistih z višjo in visoko izobrazbo (za celotni emigracijski in remigracijski tok ocenjujemo ta deleža na 23 % in 37 %). Naši izračuni kažejo, da so bile v obdobju 1981–1991 remigracije nekoliko večje kot emigracije (negativni saldo le za 5 od 12 regij),⁴ za najbolj izobražene (tiste z višjo in visoko izobrazbo) pa, da je bil saldo negativen v vseh slovenskih regijah (skupaj za 1400 oseb), pri tem pa najbolj v koroški, spodnjeposavski in pomurski, najmanj pa v osrednjeslovenski regiji. Po naših ocenah je bilo med slovenskimi emigranti v obdobju 1981–1991 kar ena tretjina takih, ki so imeli višjo ali visoko izobrazbo (med regijami: najvišji delež v gorenjski, zasavski in spodnjeposavski, najnižji pa v pomurski regiji). Med remigranti v istem obdobju in "zalogo" emigrantov v letu 1991 je bil ta delež bistveno manjši (glej grafikona 5 in 6).

ZAKLJUČKI IN SKLEPNE UGOTOVITVE PO REGIJAH

Relativna velikost t.i. "zaloge" evidentiranih slovenskih emigrantov je bila ob zadnjem popisu prebivalstva enaka kot pred desetletjem, bistveno pa se je spremenila njena struktura; ena glavnih sprememb je povečanje deleža najbolj izobraženih. Evidentirani slovenski emigranti so v povprečju bolj izobraženi kot prebivalci doma, delovni emigranti pa bolj kot brezposelni doma in približno enako kot zaposleni doma. Slovenija ima v evidentiranih emigrantih skupaj 465 tisoč let šolanja oziroma

skoraj 80 tisoč let več kot pred desetletjem. 32 tisoč let šolanja ima v evidentiranih emigrantih z visoko izobrazbo, ki so bistveno bolj razpršeni po svetu kot vsi emigranti. Na podlagi analize zaloge emigrantov ob zadnjih dveh popisih prebivalstva emigracijskih in remigracijskih tokov v vmesnem obdobju lahko potrdimo, da ima splošno prepričanje o naraščajočem begu možganov iz Slovenije realne osnove, oziroma, da je ta pojav dejstvo v vseh slovenskih regijah.

Regionalna analiza emigracij za Slovenijo je pokazala, da sta zaloga vseh in najbolj izobraženih emigrantov v letu 1991 ter saldo med emigracijskim in remigracijskim tokom v obdobju 1981–1991 odvisna od vrste dejavnikov, zato ni možno izpeljati nekega splošnega zaključka. Pri iskanju nekih zakonitosti je smiselno razvrstiti regije v določene skupine na naslednje načine:

- izhajati iz zaloge (vseh ali najbolj izobraženih) emigrantov ali iz salda med emigracijskim in remigracijskim tokom (celotnim ali za najbolj izobražene) in pogledati, kako je z različnimi razvojnimi kriteriji v posameznih skupinah regij,⁵
- izhajati iz vrste razvojnih kriterijev in pogledati, kako je s proučevanimi zunanjimi migracijami (zalogo, saldov med tokovi) v posameznih skupinah regij.

V nadaljevanju na kratko povzemamo rezultate drugega načina razvrščanja, pri katerem regije razvrščamo po razvojnih kriterijih⁶ in iščemo njihove podobnosti in razlike v zalogi emigrantov v letu 1991 in saldu med emigracijskim in remigracijskim tokom v obdobju 1981–1991. Nekatere regije s podobno gospodarsko razvitostjo, razvojnimi potenciali itd. imajo v omenjenih pogledih podobne, nekatere pa precej nasprotno značilnosti.

Gospodarsko razvitejše regije s perspektivnejšo gospodarsko strukturo in pretežno pozitivno ocenjenimi razvojnimi potenciali (osrednjeslovenska, obalno-kraška in gorenjska regija) imajo glede (evidentiranih) vseh in visokoizobraženih emigrantov nekatere podobne značilnosti: relativna zaloga prvih je v vseh regijah podpovprečna, relativna zaloga drugih pa je v vseh nadpovprečna (vse tri so takoj za pomursko regijo, kjer je le-ta največja).

Temeljni razlogi za nadpovprečno relativno zalogo emigrantov z visoko izobrazbo so v teh regijah gotovo različni: v dveh regijah je brez dvoma bližina državne meje zelo pomemben dejavnik, zlasti v povezavi z naraščajočo brezposelnostjo doma (gorenjska regija). Saldo med celotnim emigracijskim in remigracijskim tokom je bil v obdobju 1981–1991 negativen v obalno–kraški in osrednjeslovenski regiji, za najbolj izobražene pa je imela najbolj neugoden saldo gorenjska regija.

Srednje razvite regije z dokaj perspektivno gospodarsko strukturo in pretežno pozitivno ocenjenimi razvojnimi potenciali (savinjska, dolenjska in goriška regija) imajo na področju problematike zunanjih migracij podobne značilnosti glede njihove zaloge. V vseh treh regijah je bila v letu 1991 namreč le–ta tako za vse emigrante kot tudi za tiste z visoko izobrazbo nižja od republiškega povprečja. Glede značilnosti emigrantov v letu 1991 (izobraženost, starost, število let dela/bivanja v tujini) in tokovih v obdobju 1981–1991 pa se goriška regija bistveno razlikuje od ostalih dveh. V tej regiji je pojav zunanjih migracij na podlagi podatkov zadnjih popisov prebivalstva bistveno mlajši kot v ostalih dveh, saldo med emigracijskim in remigracijskim tokom v obdobju 1981–1991 pa med vsemi slovenskimi regijami najmanj ugoden. Zaloga vseh emigrantov in njihova povprečna izobraženost sta se tu v opazovanem obdobju (1981–1991) povečali najbolj med vsemi slovenskimi regijami.

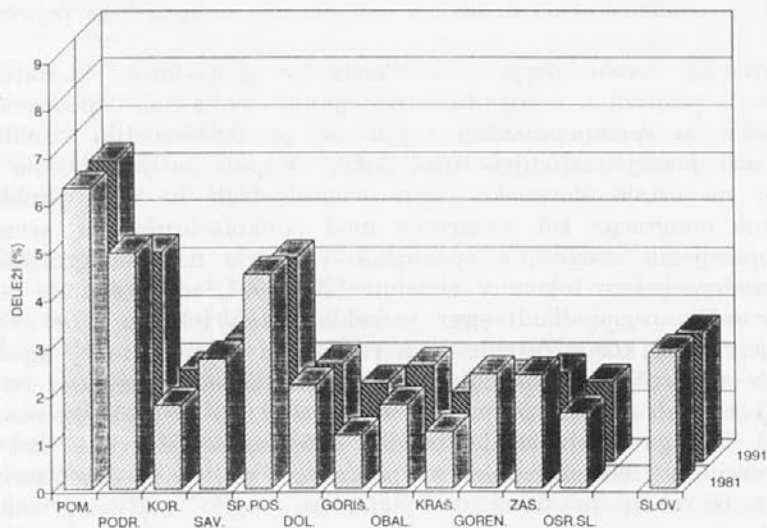
Slabše razviti regiji s perspektivno gospodarsko strukturo (pomurska in kraška regija) se v problematiki zunanjih migracij precej razlikujeta; v mnogih pogledih predstavljata skrajna primera med slovenskimi regijami. V prvi je ta problematika glede na zalogo emigrantov ob zadnjem popisu prebivalstva najbolj pereča med vsemi slovenskimi regijami, v drugi pa najmanj. Toda saldo med emigracijskim in remigracijskim tokom v obdobju 1981–1991 je bil, če opazujemo vse emigrante, manj ugoden v kraški kot v pomurski regiji. Za bolj izobražene pa so bili tudi omenjeni tokovi v opazovanem obdobju bistveno bolj neugodni v pomurski regiji (obenem bistveno bolj neugodni kot v povprečju v Sloveniji). V perspektivnosti gospodarske strukture vidimo pri pomurski regiji potencialno možnost za zmanjševanje

problema zunanjih migracij, zlasti za visokoizobražene, pri kraški regiji pa možnost za zaustavitev povečevanja obsega tega pojava.

Srednje razvite regije s problematično gospodarsko strukturo, vendar pozitivno ocenjenimi razvojnimi potenciali (podravska, koroška in spodnjeposavska regija) se po problematiki zunanjih migracij precej razlikujejo med sabo, skupno pa jim je, da so glede na ostale slovenske regije v vseh treh tu večji problem celotne emigracije kot emigracije med visokoizobraženimi, seveda, če opazujemo stanje. Če opazujemo razmerje med emigracijskim in remigracijskim tokom v obdobju 1981–1991, to gotovo ne velja za koroško regijo. Tudi sicer je saldo v teh tokovih dosti manj ugoden v tej kot v ostalih dveh regijah in obenem manj ugoden kot v povprečju v Sloveniji, med ostalima dvema regijama pa je manj ugoden kot v povprečju v Sloveniji še v spodnjeposavski regiji. Zaloga vseh evidentiranih emigrantov je višja kot v povprečju v Sloveniji tako v podravski kot v spodnjeposavski regiji (v obeh je takoj za pomursko regijo najvišja), zaloga emigrantov z visoko izobrazbo pa je glede na republiško povprečje zaenkrat višja le v podravski regiji. Pozitivno ocenjeni razvojni potenciali lahko – podobno kot v prejšnji skupini regij – perspektivnost gospodarske strukture – v dveh primerih pomagajo zmanjšati zalogo emigrantov, v tretjem (koroški regiji) pa zmanjšati netoodliv visokoizobraženih v tujino.

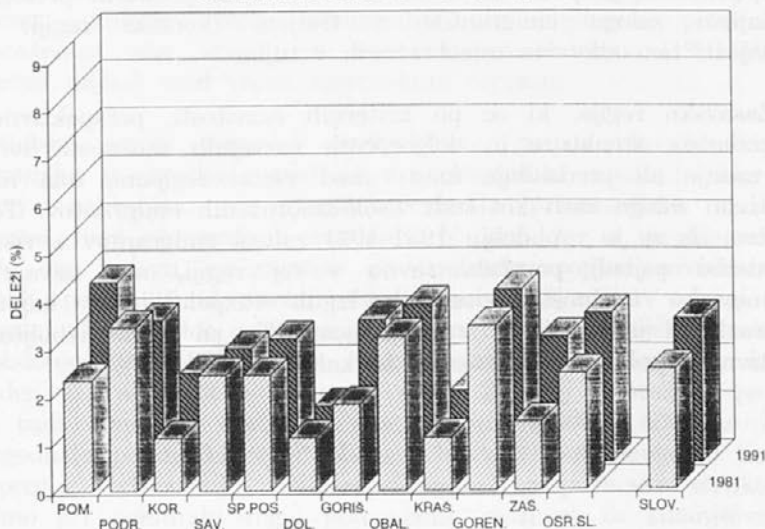
Zasavska regija, ki se po kriterijih razvitosti, perspektivnosti gospodarske strukture in dolgoročnih razvojnih možnosti uvršča na zadnje ali predzadnje mesto med vsemi regijami, ima nižjo relativno zalogo vseh kot tudi visokoizobraženih emigrantov. Toda dejstvo, da se je v obdobju 1981–1991 zaloga emigrantov z visoko izobrazbo najbolj povečala ravno v tej regiji, nas navaja k domnevi o možnosti povečanih izgub razpoložljivega kapitala izobrazbe z emigracijami v prihodnosti. Ta pa je za izboljšanje relativnega položaja regije le-tej še kako potreben.

Grafikon 1:

DELEŽ STALNIH PREBIVALCEV SLOVENIJE V
"ZDOMSTVU" - REGIJE, 1981 IN 1991

Vir: Izračun na podlagi podatkov Zavoda R Slovenije za statistiko.

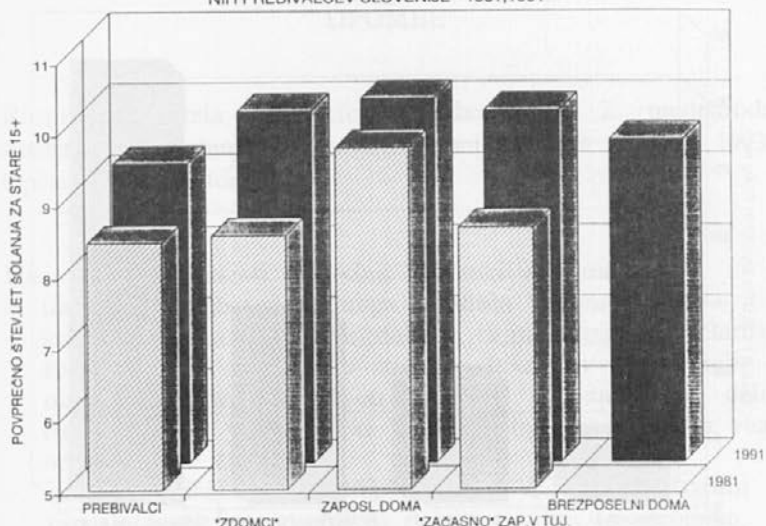
Grafikon 2:

DELEŽ VISOKOIZOBRAŽENIH STALNIH PREBIV.
SLOVENIJE V "ZDOMSTVU"-REGIJE, 1981, 1991

Vir: Enako kot pri grafikonu 1.

Grafikon 3:

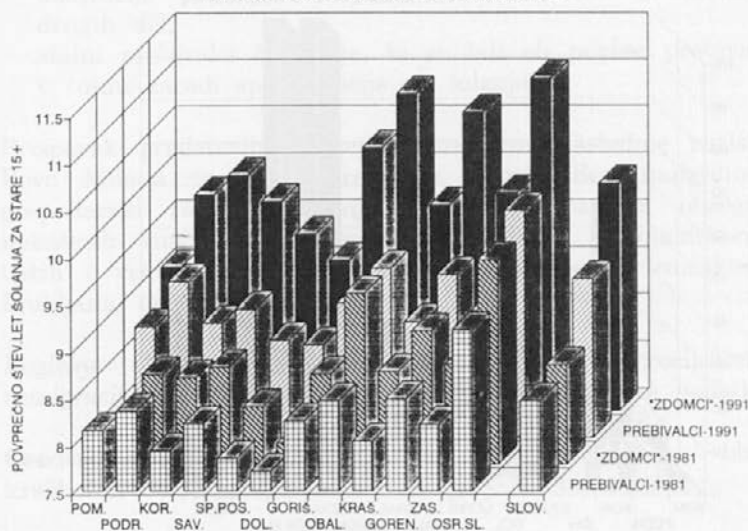
IZOBRAŽENOST NEKATERIH KATEGORIJ STALNIH PREBIVALCEV SLOVENIJE - 1981,1991

Vir: Izračun na podlagi podatkov Zavoda R Slovenije za statistiko in Zavoda R Slovenije za zaposlovanje.

Grafikon 4:

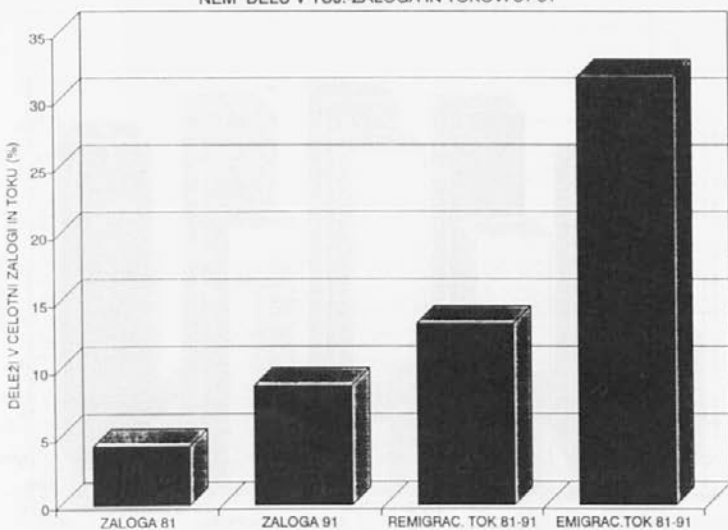
IZOBRAŽENOST "ZDOMCEV" IN VSEH STALNIH PREBIVALCEV SLOVENIJE PO REGIJAH -81,91

Vir: Enako kot pri grafikonu 1.

Grafikon 5:

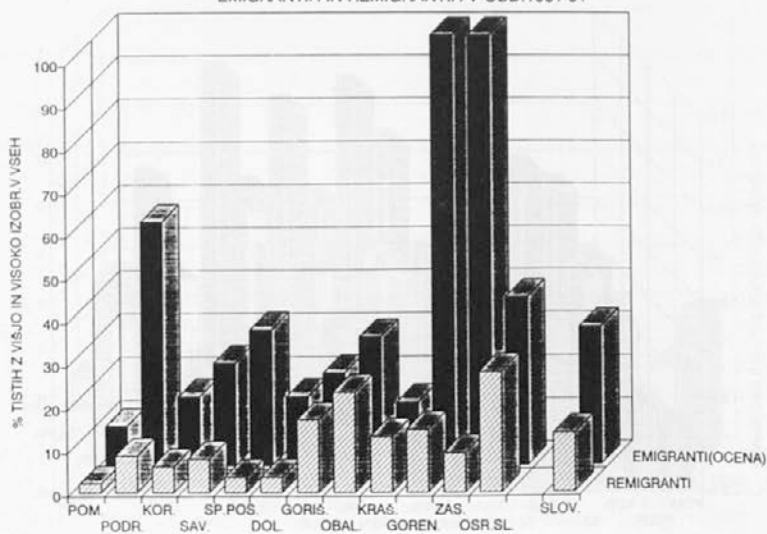
%VIŠJE IN VISOKOIZOBRAŽENIH ZA "ČAČAS-NEM" DELU V TUJ.-ZALOGA IN TOKOVI 81-91

Vir: Izračun na podlagi podatkov Zavoda R Slovenije za statistiko in Zavoda R Slovenije za zaposlovanje.

Grafikon 6:

% NAJBOLJ IZOBRAŽENIH V VSEH (DELOVNIH) EMIGRANTIH IN REMIGRANTIH V OBD.1981-91

Vir: Enako kot pri grafikonu 5.

OPOMBE

- * Razprava je bila kot referat prebrana na 2. mednarodnem znanstvenem srečanju raziskovalcev izseljenstva 8. oktobra 1993 na Opčinah nad Trstom.
- ¹ Niso pa s tem zajeti naslednji Slovenci v tujini:
- tisti, ki nimajo več stalnega bivališča v domovini,
 - svojci oseb na začasnem delu v tujini (družinski člani), ki živijo z njimi in nimajo stalnega bivališča v Sloveniji – tu mislimo predvsem na otroke oseb na začasnem delu v tujini, rojene v tujini, ki imajo stalno bivališče za razliko od staršev v tujini,
 - stalni prebivalci Slovenije, ki so doma registrirani kot zaposleni ali brezposelni in delajo v tujini le sezonsko,
 - stalni prebivalci Slovenije, ki delajo v naših diplomatskih in konzularnih ter drugih predstavništvih in mednarodnih organizacijah, in tudi ne tisti, ki so jih naša podjetja in institucije poslala v tujino zaradi izvedbe gradbenih in drugih del,
 - stalni prebivalci Slovenije, ki so bili ob popisu prebivalstva v tujini zaradi specializacije ali šolanja.
- ² Prispevek predstavlja povzetek rezultatov naslednje raziskave: Bevc Milena (nosilec), Frančiška Logar: Beg možganov in gospodarski razvoj Slovenije: 1. del – Analiza obsega in nekaterih značilnosti slovenskega zdomstva s poudarkom na tistih z visoko izobrazbo, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana, december 1992.
- ³ Poglavje obravnava delovne migracije. O emigracijskem in remigracijskem toku "družinskih članov" namreč ni podatkov.
- ⁴ Gre za naslednje regije: goriško, kraško, koroško, obalno-kraško in osrednjeslovensko.

- ⁵ Ta način smo uporabili v naslednjih prispevkih:
- Analiza obsega in nekaterih značilnosti slovenskega zdomstva po regijah (IB Zavoda RS za makroekonomske analize in razvoj, letn. XXVII, 1993, št. 1-2, str. 3-15).
 - Beg možganov iz Slovenije - ocena obsega in nekaterih značilnosti po regijah (IB Zavoda RS za makroekonomske analize in razvoj, letn. XXVII, 1993, št. 3-4, str. 36-48).
 - Emigracije, remigracije, beg možganov - primer Slovenije (Teorija in praksa, letn. XXX, 1993, št. 7-8, str. 686-699).
- ⁶ To razvrstitev povzemamo po raziskavi Regionalni razvoj in regionalizacija Slovenije - II. faza (Kukar Stanka, Ljubljana, IER, 1992).

LITERATURA IN VIRI

1. Bevc Milena (nosilec), Frančiška Logar: Analiza obsega in nekaterih značilnosti slovenskih zdomcev s poudarkom na tistih z visoko izobrazbo, 1. Del raziskave Beg možganov in gospodarski razvoj Slovenije, Ljubljana, Inštitut za ekonomska raziskovanja, 1992.
2. Brezposelni po stopnjah strokovne izobrazbe v letih 1981 in 1991, Interno gradivo, Ljubljana, Zavod RS za zaposlovanje, 1992.
3. Kukar Stanka: Regionalni razvoj in regionalizacija Slovenije - II. Faza, Ljubljana, Inštitut za ekonomska raziskovanja, 1992.
4. Osebe na začasnem delu v tujini in njihovi družinski člani ter osebe, ki so se vrstile z začasnega dela v tujini - Popis prebivalstva 1991, končni podatki, Ljubljana, Zavod RS za statistiko, 1992.
5. Poročilo za leta 1981 do 1991, Ljubljana, Zavod RS za zaposlovanje, 1982 do 1992.

6. Rezultati raziskovanj, Zavod RS za statistiko, št. 282, Ljubljana, 1982.
7. Rezultati raziskovanj, Zavod RS za statistiko, št. 307, Ljubljana, 1983.
8. Rezultati raziskovanj, Zavod RS za statistiko, št. 432, Ljubljana, 1988.
9. Statistične informacije, Zavod RS za statistiko, Ljubljana, 1992, št. 188 in 194.
10. Trends in International Migration, Paris, OECD, 1992.
11. Zaposleni po stopnjah strokovne izobrazbe v letu 1991 (31. 12.), Interno gradivo, Ljubljana, Zavod RS za zaposlovanje, 1992.

ABSTRACT

SLOVENIAN EMIGRANTS AT THE START OF THE NINETIES - REGIONAL ANALYSES

Milena Bevc

The paper presents the results of the empirical analysis of those Slovene emigrants who still have permanent residence in Slovenia. The main source of data are the last two censuses of population combined with the data of the Bureau of Employment of the Republic of Slovenia. Two aspects of emigration are analyzed:

- the stock of emigrants at the time of the last two censuses
- the flow (outflow and reverse flow) during the period 1981-1991

Both aspects were taken into account on two levels: the total emigrant population and the highly educated emigrants. The

regional dimension is also included since there are great differences in the mentioned aspects of Slovene emigration among regions.

The stock of emigrants is presented by quantity and different aspects of structure (by age, the country of "temporary" work/living, years abroad). All emigrants are analyzed also by quality - their educational attainment.

The main conclusion from the comparison of the total stock of emigrants in 1981 and 1991 is the unchanged quantity and a sharp increase in quality, measured by the average number of years of schooling. This change was mainly caused by the change of the structure of the flow of emigrants in the meantime. The author estimates that the share of those with 14 and more years of schooling in the total outflow amounts approximately one third. In 1991 the registered emigrants with permanent residence in Slovenia accounted for about 465 thousand years of schooling, of which about 32 thousand represented those with higher education.

The analysis of the stock and the flow of emigrants confirm the common knowledge that the increasing brain-drain from Slovenia was in effect during the 80s and the beginning of the 90s. This was (is) the characteristic of all Slovene regions. The causes and consequences of this fact differ from one region to another since they are closely connected with their different development characteristics. For this reason the latter are also included in the final comments of the regional analysis of Slovene emigration.